Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2021-0864
(mr. M.E.J. Bracco Gartner, voorzitter en mr. D.P. van Strien, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 8 januari 2021
Ingediend door	: De consument
Tegen	: ABN AMRO Bank N.V., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de bank
Datum uitspraak	: 6 oktober 2021
Aard uitspraak	: Bindend advies
Uitkomst	: Vordering afgewezen
Bijlage	: Relevante bepalingen uit de Algemene Voorwaarden Beleggen

Samenvatting

De bank is bevoegd de beleggingsrekeningen van de consument over te zetten van Zelf Beleggen naar Zelf Beleggen Plus, met de daarbij behorende kostenverhoging. Er is geen sprake van een oneerlijk beding.

1. De procedure

1.1 De commissie beslist op basis van haar reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) het verweerschrift van de bank; 3) de repliek van de consument en 4) de dupliek van de bank.

1.2 Partijen zijn opgeroepen voor een hoorzitting op 10 augustus 2021. Partijen zijn aldaar verschenen.

1.3 De consument en de bank hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 De consument houdt een aantal beleggingsrekeningen aan voor haar kinderen en kleinkinderen, waarover zij het bewind voert. Deze beleggingsrekeningen vallen onder de dienst Zelf Beleggen, op grond waarvan de consument op execution only basis belegt. Op de rekeningen houdt zij beleggingen aan van om en nabij € 10.000,-, voor het merendeel in het Triodos Groenfonds. Op de beleggingsrekeningen zijn de Algemene Voorwaarden Beleggen van toepassing. De relevante bepalingen hieruit zijn opgenomen in de bijlage bij deze uitspraak.

2.2 Per brief van 28 oktober 2020 heeft de bank de consument als volgt bericht:

"(…)
Regelmatig onderzoeken wij of onze producten en diensten aansluiten bij de wensen van onze klanten. Dat levert soms een wijziging op in onze dienstverlening. Zo hebben we de afgelopen jaren het aantal beleggingsvormen dat we aanbieden, uitgebreid. Door de uitbreiding is de huidige beleggingsvorm Zelf Beleggen overbodig geworden en daarom komt deze beleggingsvorm te vervallen per 1 januari 2021.
(…)
Omdat het huidige Zelf Beleggen per 1 januari 2021 niet meer bestaat, is het nodig een andere beleggingsvorm te kiezen. Om het u zo makkelijk mogelijk te maken, hebben we gekeken welke van de actuele beleggingsvormen binnen de zelf-beleggen-dienstverlening het beste past bij uw manier van beleggen. U belegt nu zelfstandige en de door u gekozen beleggingsproducten vallen binnen het assortiment van de beleggingsvorm Zelf Beleggen Plus. Gebaseerd op uw huidige beleggingsportefeuille en uw beleggingstransacties in de afgelopen 12 maanden, is Zelf Beleggen Plus het best passend voor u. (…)"

2.3 Deze wijziging leidt voor de consument tot hogere kosten. Tot nu toe betaalde zij 0,18% op jaarbasis. Bij Zelf Beleggen Plus gaat dit naar een minimum van € 48,- per jaar. De consument heeft de bank gevraagd of zij de beleggingsrekeningen in Zelf Beleggen Basis kan voortzetten, zodat haar kosten gelijk blijven. De bank heeft haar geïnformeerd dat dit niet mogelijk is omdat het Triodos Groenfonds een complex product is. Het fonds is om deze reden niet beschikbaar binnen Zelf Beleggen Basis. Wil de consument blijven beleggen in het Triodos Groenfonds, dan kan zij enkel terecht bij Zelf Beleggen Plus, aldus de bank.

De klacht en vordering

2.4 De consument vordert voorzetting van de beleggingsrekeningen binnen Zelf Beleggen Basis, zodat voor haar het minimumtarief van 0,18% kosten blijft gelden. Zij heeft gewezen op het volgende bericht op de website van de bank:

"Het Triodos Groenfonds belegt voornamelijk in onderhandse leningen. Bij nadere beschouwing is dit beleggingsfonds daardoor strikt genomen een complexe belegging. Wij willen dat ons Basis-assortiment toegankelijk is voor brede groepen van beleggers. Daarom bieden we geen complexe producten aan binnen Zelf Beleggen Basis. Het Triodos Groenfonds is daarom op 18 december 2019 uit het Basis-assortiment gehaald. Als u via Zelf beleggen Basis belegt in het Triodos Groenfonds kunt u het fonds wel blijven aanhouden of verkopen. Maar u kunt niet meer aan- of bijkopen."

2.5 De consument stelt dat zij door de beleidswijziging op jaarbasis € 2.000,- schade zal leiden.

Het kleine beetje rendement uit de beleggingen wordt teniet gedaan door de verhoogde kosten. Het lijkt erop dat de bank enkel geïnteresseerd is in beleggers met een grote portemonnee, omdat voor beleggers met meer dan € 100.000,- de tarieven worden verlaagd.

2.6 De consument wijst er bovendien op dat de bank groene beleggingen minder toegankelijk maakt door het Triodos Groenfonds als een complex product aan te merken. Dit staat haaks op het beleid van de overheid, dat juist met belastingvoordeel de groene beleggingen wil stimuleren omdat deze nodig zijn om de klimaatdoelen voor de toekomstige generaties te kunnen halen. De consument betwist dat het Triodos Groenfonds een complex product is. Het is een fonds met een zeer laag risico.

Het verweer

2.7 De bank heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

3.1 De commissie moet de vraag beantwoorden of de bank bevoegd is de beleggingsrekeningen van de consument over te zetten van Zelf Beleggen naar Zelf Beleggen Plus, met de daarbij behorende kostenverhoging. De commissie is van oordeel dat de bank dit mag en zal hieronder uitleggen waarom.

3.2 De bank stelt dat zij bevoegd is de voorwaarden van haar beleggingsdienstverlening eenzijdig te wijzigen en beroept zich daarvoor op artikel 1.6 van de Algemene Voorwaarden Beleggen. Zij kan alleen gebruik maken van deze contractuele bevoegdheid als dit in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid aanvaardbaar is (artikel 6:248 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek). Daarnaast is de vraag of dit wijzigingsbeding in de Algemene Voorwaarden Beleggen de oneerlijkheidstoets kan doorstaan.[1] Bij de oneerlijkheidstoets is van belang of het beding voldoet aan de eisen voor een eenzijdig wijzigingsbeding. De bijlage bij de richtlijn oneerlijke bedingen bevat een indicatieve lijst van bedingen die als oneerlijk kunnen worden beschouwd. Onder punt 1 onder j van deze lijst staat een beding dat de verkoper machtigt, zonder geldige, in de overeenkomst genoemde reden, de voorwaarden van de overeenkomst te wijzigen. Dit geldt niet voor wijzigingen in beurskoersen van financiële instrumenten of andere marktfluctuaties waarop de verkoper geen invloed heeft (punt 2 onder c van de bijlage).

[1] Voortvloeiende uit de Richtlijn oneerlijke bedingen (93/13/EEG).

3.3 De commissie is van oordeel dat geen sprake is van een oneerlijk beding, omdat artikel 1.6 van de Algemene Voorwaarden Beleggen duidelijk aangeeft in welke gevallen de bank de voorwaarden kan wijzigen. Eén van die gevallen is een verandering in wet- en regelgeving. De commissie vindt dit een geldige reden. De bank heeft uiteengezet dat zij haar dienstverlening heeft aangepast om te voldoen aan de regels van Mifid II[2]. De (oudere) dienst Zelf Beleggen is daarbij komen te vervallen. Onder de nieuwe regelgeving moet de bank bij klanten die via execution only in complexe producten willen beleggen, een kennis- en ervaringstoets afnemen. Voor niet-complexe producten is dit niet vereist. De bank biedt de mogelijkheid om in complexe producten te beleggen daarom alleen aan binnen Zelf Beleggen Plus, waarvoor haar klanten de kennis- en ervaringstoets moeten afleggen. Voor Zelf Beleggen Basis hoeven zij dit niet te doen. De door de bank genomen beslissingen komen de commissie niet onredelijk voor. Aan de bank kan namelijk niet worden ontzegd om aan de hand van gewijzigde wetgeving haar beleid te wijzigen of aan te scherpen.

3.4 De commissie constateert dat de wijziging voor de consument ongelukkig uitpakt, omdat zij voornamelijk belegt in het Triodos Groenfonds. Dit product heeft een relatief laag risico, maar is aangemerkt als een complex product. Dit hangt samen met de manier waarop het fonds is vormgegeven, niet met het risico de belegging. De bank moet de door haar aangeboden diensten zo inrichten dat zij aan de wettelijke eisen voor complexe producten voldoet. Daardoor moet de consument van een duurdere dienst gebruik maken als zij in het Triodos Groenfonds wil blijven beleggen. De bank heeft dit ook onderkend. De commissie is echter niet van oordeel dat de belangen van de consument op onevenredige wijze zijn geschaad. Mocht zij haar kosten willen verlagen, dan kan zij onderzoeken of zij in een ander duurzaam fonds kan beleggen, of haar beleggingen elders kan onderbrengen.

3.5 Aan de consument komt ten slotte geen beroep toe op de toezegging die de bank op haar website heeft gedaan en die hierboven onder nummer 2.4 is aangehaald. Deze toezegging is gedaan aan die klanten die al belegden binnen Zelf Beleggen Basis toen het Triodos Groenfonds uit dat assortiment werd verwijderd. De consument belegde op dat moment echter nog via het oude concept Zelf Beleggen. De toezegging van de bank is daarom niet op haar situatie van toepassing.

[2] Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende markten voor financiële instrumenten

4. De beslissing

De commissie wijst de vordering af.

Deze uitspraak is een bindend advies. Tegen deze uitspraak kunt u beroep instellen bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening als wordt voldaan aan de vereisten van artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Voor het instellen van beroep geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Het reglement van de commissie van beroep en meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen tot herstel van vergissingen in de uitspraak zoals schrijffouten, een verkeerde naam/datum of rekenfouten. De beslissing van de geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Binnen een maand na de verzenddatum van de uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen om de uitspraak aan te vullen als u vindt dat de geschillencommissie niet heeft beslist over alle onderdelen van uw vordering. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de geschillencommissie in haar uitspraak niet uitdrukkelijk al uw argumenten, ter onderbouwing van uw vordering, heeft behandeld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het reglement van de geschillencommissie, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Bijlage – Relevante bepalingen uit de Algemene Voorwaarden Beleggen

1.6 Wat gebeurt er als de bank de Voorwaarden Beleggen ABN AMRO Wijzigt?

1. De bank kan deze voorwaarden wijzigen door deze aan te passen aan:
- technische ontwikkelingen;
- veranderingen in het recht. Bijvoorbeeld wet- en regelgeving;
- veranderingen in uitleg of toepassing van het recht of een zienswijze van een toezichthouder of andere autoriteit;
- verandering van het aanbod van producten en diensten of (werk)processen van de bank. Denkt u aan modernisering, herinrichting of stroomlijning daarvan; of
- elke andere verandering van omstandigheden of opvattingen die maakt dat de bank een redelijk belang bij de wijziging heeft.
Deze wijzigingsmogelijkheid geldt ook voor aparte overeenkomsten en aanvullende voorwaarden. Wijzigen betekent onder meer ook aanvullen.

2. De bank kan deze mogelijkheid om te wijzigen ook gebruiken om kosten aan u in rekening te brengen die verband houden met de veranderingen of ontwikkelingen waaraan de bank de voorwaarden aanpast. De bank kan ook de bestaande kosten en tarieven wijzigen. Leest u hiervoor artikel 8.3 (Wijziging van de kosten die u aan de bank betaalt).

3. De bank kan deze wijzigingsmogelijkheid niet gebruiken voor wijzigingen die in totaal het evenwicht tussen uw rechten en de rechten van de bank aanzienlijk en ongerechtvaardigd in uw nadeel zouden verstoren.

4. De bank zal de wijzigingen minimaal dertig (30) dagen voor de datum waarop zij ingaan, aan u doorgeven. De bank geeft ook aan vanaf welke datum de nieuwe voorwaarden gaan gelden. (…)